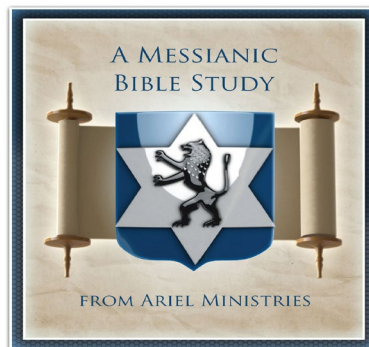

הכנסייה והיהודים

ד"ר ארנולד פרוכטנבאום

The Church and the Jews

Dr. Arnold Fruchtenbaum

www.ariel-israel.org.il

תוכן העניינים

3	א.מה קיבלה הכנסייה מהיהודים?
3	א. כתבי הקודש
3	(1) דברים ד 7-8
3	(2) תהילים קמז 19-20
4	(3) רומים ג 1-2
4	(4) רומים ט 4
5	ב. המושיע
5	(1) המושיע היה יהודי
5	(2) רעיון הגואל המקראי
7	ג. ישועה
7	ד. רעיון הקהילה המקומית
7	ה. ברכות רוחניות
7	(1) רומים טו 27
7	(2) אפסים ב 11-16, ג 5-6
8	א. המחיר ששילמה הכנסייה על שמנעה מהיהודים את הבשורה
9	א. הכנסייה איבדה את האיזון
9	ב. הכנסייה איבדה את ברכות האלוהים
9	(1) עיקרון הברית: בראשית יב 3
9	(2) התממשות הברית
11	(3) היהודי חייב להיות במרכז ההבנה התאולוגית
11	ג. הכנסייה איבדה את אחדותה הדוקטרינרית
11	(1) סוגיית הטבילה
12	(2) סוגיית סעודת האדון
12	(3) א-מיליניאליזם (Amillennialism)
12	(4) הקפדה יתרה על החוק היבש (לגליזם)
13	ד. הכנסייה איבדה את הטוהר הדוקטרינרי שלה
13	(1) דרך דוקטרינות שגויות
13	(2) דרך ליברליזם
13	א. האחריות שיש לכנסייה כלפי היהודים
13	א. הפצת הבשורה לעם היהודי
14	(1) העיקרון להכרזת הבשורה: רומים א 16
14	(2) העיקרון תקף לכולם
14	(3) העיקרון בפעולה
16	ב. תרומות חומריות
16	ג. להתפלל בעד העם היהודי

כִּי מִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרָבִים אֵלָיו כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ
אֵלָיו? וּמִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת
אֲשֶׁר אַנְכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם?

(דברים ד 7-8)

א. מה קיבלה הכנסייה מהיהודים?

ניתן למנות חמישה דברים שהכנסייה קיבלה מהיהודים: 1. את כתבי הקודש 2. את המושיע
3. ישועה 4. את רעיון הקהילה המקומית 5. ברכות רוחניות.

א. כתבי הקודש

הכנסייה קיבלה מהיהודים את כתבי הקודש, כפי שמעידים ארבעת הקטעים הבאים:

1) דברים ד 7-8

כִּי מִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרָבִים אֵלָיו כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו? וּמִי גֹי גָדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כְּכֹל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אַנְכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם?

תורת משה שימשה כקנה המידה של אלוהים לצדק ולצדקה. בתקופה המקראית, יהודי
שרצה לדעת מה הוא קנה המידה הזה של אלוהים, פנה לתורת משה. היא התוותה את חוק
החיים שלפיו אמורים היו להתנהל יראי האלוהים בימי המקרא. משני הפסוקים האלה עולה
שהיא ניתנה באופן ייחודי לישראל.

אלוהים נתן לישראל שני דברים ייחודיים. הראשון, התפיסה הקובעת שאלוהים הוא אחד.
אלוהים התגלה לעם ישראל באופן חסר תקדים, כפי שלא נגלה אף פעם לשום עם אחר.
הדבר השני שאלוהים נתן רק לעם היהודי הוא התורה; עם ישראל קיבל את התורה – את
חמשת הספרים הראשונים של המקרא, ולמשך זמן מה הם היו הכתבים היחידים בכתבי
הקודש.

2) תהילים קמז 19-20

מִגִּיד דְּבָרָו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גֹּי וּמִשְׁפָּטִים בֶּל יִדְעוּם הַלְלוּ יְהוָה.

פה כתוב שאלוהים גילה את האמיתות המקראיות האלה לישראל ולא לכל גוי (עם) אחר.
שום עם אחר לא נהנה מהזכות המיוחדת הזאת, רק העם היהודי.

3) רומים ג 1-2

אם כן, מהו יתרונו של היהודי או מה התועלת אשר במילה? הרבה, על כל פנים; ראשית כל, בידיהם הפקדו דברי אלהים.

שאל מצביע פה על הזכות המיוחדת שעם ישראל זכה לקבל. יתרונו של היהודי אינו בתחום הישועה, שכן יהודים אינם נושעים מפני שהם יהודים. היהודים, כמו הגויים, הם חוטאים שנושעים בחסד באמצעות אמונה במותו של ישוע המשיח, ובתקומתו. אבל יש להם יתרון בתחום אחר, והוא דברי האלוהים, התנ"ך, שהופקד בידיהם.

הזכות המיוחדת שניתנה לישראל אינה ישועה שניתנת ליהודים משום שהם יהודים, אלא העובדה שדבר האלוהים ניתן להם – שהם קיבלו מאלוהים את ההתגלות של הישועה.

4) רומים ט 4

בני ישראל; אשר להם מעמד הבנים, הכבוד, הבריתות, מתן התורה, עבודת הקדש וההבטחות...

שאל מונה כאן ארבעה היבטים של כתבי הקודש, ומצביע על כך שהם ניתנו לבני ישראל. הבריתות – ארבע הבריתות הבלתי מותנות, הנצחיות שכרת אלוהים עם ישראל ועדיין לא התגשמו במלואן, והן: הברית עם אברהם, הברית בקשר לארץ ישראל, הברית עם דוד והברית החדשה. היבט שני שמוזכר הוא מתן התורה – שמתייחס לברית האחת שאלוהים כרת עם ישראל שהייתה מותנית וזמנית: ברית משה / ברית סיני. היבט שלישי הוא עבודת הקדש – עבודת הלוויים-הכוהנים. דיני הקורבנות הכתובים בתורה גם הם שייכים לעם ישראל. והרביעי הוא ההבטחות, ובייחוד ההבטחות של הנביאים.

ההיבטים השונים האלה כוללים את כל ההבטחות (המילה מופיעה בצורת רבים) שניתנו בפני הנביאים, ובייחוד את ההבטחה לישועה דרך המשיח ועוד.

5) מסקנות

שלוש המסקנות בנוגע ליהודים ולכתבי הקודש הן: ראשית, הכתובים מקורם מהיהודים מעצם כך שנוצרו בידי יהודים ונשמרו על ידם; זה נכון הן לגבי התנ"ך והן לגבי הבריה"ח. שנית, כתבי הקודש ניתנו ליהודים; הם הופקדו בידיהם כדי שיישמרו בבטחה. לא היו קיימים אז בתי דפוס ואי אפשר היה ליצור עותקים מודפסים רבים. כך שהיהודים צוו להיות אלה ששומרים על דברי ה'. כאשר מגילה ישנה התבלתה ויצאה משימוש, היהודים העתיקו בקפידה עותקים חדשים.

שלישית, הכתובים הם על אודות היהודים. הם מתעדים את תולדות הגאולה של עם ישראל וגם חוזים את גאולתו העתידית.

מכאן שבהחלט נכון לומר שהכנסייה קיבלה את הכתובים מהיהודים.

ב. המושיע

הדבר השני שהכנסייה קיבלה מהיהודים הוא המושיע, שהרי ישוע היה יהודי.

1) המושיע היה יהודי

עובדת היותו יהודי מוזכרת בכתובים. לדוגמה, ביוחן ד 9 האישה השומרנית זיהתה בבירור שישוע יהודי באומרה לו: **אִךְ אַתָּה, שְׂיִהוּדִי אַתָּה, מִבְּקֶשׁ מִמֶּנִּי לְשִׁתּוֹת וְאַנִּי אִשָּׁה שׁוֹמְרוֹנִית?**

ברומים ט, לאחר שקבע בפסוק 4 שכתבי הקודש הם מהיהודים, שאול מוסיף בפסוק 5 שהמשיח הוא מֵהֶם, **מִצַּד יְחוּסוֹ הָאֲנוּשִׁי** (תרגום דליטש: **וּמֵהֶם יָצָא הַמְּשִׁיחַ לְפִי בְּשָׂרוֹ**). ישוע, מצד ייחוסו האנושי, לפי בשרו, השתייך לעם היהודי.

באיגרת אל העברים ז 14 נאמר: **הֵן גָּלִי וְיָדוּעַ שְׂאֲדוֹנֵנוּ צָמַח מִיְהוּדָה**. מוצאו משבט יהודה. הוא יהודי.

האיגרת לגלטים (ד 1-7) מציגה במפורש את יהדותו של ישוע. ההקשר פה מתמקד בהבדל בין הברית עם אברהם לבין ברית סיני. בפסוקים 4-7 נאמר: **אֲבָל כְּאִשֶּׁר מְלֵאָה הָעֵת שְׁלַח אֱלֹהִים אֶת בְּנוֹ, יְלוּד אִשָּׁה וְכַפּוּף לְתוֹרָה, לְפָדוֹת אֶת הַכְּפּוּפִים לְתוֹרָה כְּדִי שֶׁנִּקְבַּל אֶת מַעֲמַד הַבְּנִים. וְכִיּוֹן שְׂאֲתֶם בְּנִים, אֱלֹהִים נִתֵּן בְּלִבְכֶם אֶת רוּחַ בְּנוֹ הַקּוֹרֵאת "אֲבָא, אֲבִינוּ". לְפִיכֶךָ אִינְךָ עֹבֵד עוֹד, כִּי אִם בֶּן; וְאִם בֶּן, אֲזִי גַם יוֹרֵשׁ מִטַּעַם אֱלֹהִים.**

לפי פסוקים אלה, ישוע היה יְלוּד אִשָּׁה וְכַפּוּף לְתוֹרָה, כלומר הוא היה יהודי. כמו כן, הוא נולד יהודי משתי סיבות כפי שעולה מפסוק 5, מהשימוש בגוף שלישי רבים "אותם" (לְפָדוֹת אֶת הַכְּפּוּפִים לְתוֹרָה) וגוף ראשון רבים (כְּדִי שֶׁנִּקְבַּל אֶת מַעֲמַד הַבְּנִים). הוא נולד כיהודי כדי לפדות את אלה הכפופים לתורה, כלומר את היהודים, והסיבה השנייה – כדי שנקבל כולנו, יהודים וגויים, את מעמד הבנים לאלוהים.

2) רעיון הגואל המקראי

גם באיגרת אל העברים (ב 14-17) מובהרת החשיבות של יהדותו של ישוע.

וְכִיּוֹן שְׁלִילִידִים הֵיְתָה שְׁתַּפּוֹת שֶׁל בְּשָׂר וְדָם, כְּמוֹ כֵּן גַם הוּא שִׁתַּף עִצְמוֹ בְּבֶשֶׂר וְדָם כְּדִי שִׁישִׁבִית עַל-יְדֵי מוֹתוֹ אֶת זֶה שֶׁבִּידוֹ מִמְּשַׁלַּת הַמּוֹת - הוּא הַשְּׁטָן, וְיִשְׁחַרֵּר אֶת אֵלֶּה שֶׁבְּגִלְל אִימַת הַמּוֹת הָיוּ נִתְּוֹנִים לְעַבְדוֹת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם. הֵן לֹא בְּמִלְאָכִים הוּא תוֹמֵךְ, אֲלֹא בְּצַרְע

אֲבָרָהֶם. לְפִיכֶם הָיָה עָלָיו לְהִדְמוֹת לְאֶחָיו בְּכָל דְבָר, לְמַעַן יִהְיֶה כִּהְיָה גְדוֹל רַחֲמָן וְנֶאֱמָן בְּעֵינֵינוּ
אֱלֹהִים לְכַפֵּר עַל חַטָּאֵי הָעָם.

פסוקים אלה מדגישים מדוע היה על ישוע לבוא אל העולם כאדם, וליתר דיוק – כאדם יהודי. נעשית פה תחילה הבחנה בין מלאכים (סוררים, חוטאים) לבין בני אדם חוטאים. פסוק 16 מצביע על כך שאלוהים לא בחר להושיע מלאכים ולכן ישוע לא בא אל העולם כמלאך; הוא לא לבש "מלאכות" אלא אנושיות... הוא לא נדמה למלאך כדי להיות קורבן שמכפר על חטאי המלאכים. אלוהים נותן ישועה רק לאנושות, לבני האדם, לכן אלוהים לבש בשר ובא כאדם. אבל מאחר שלפועל הגאולה היה קשר מיוחד לעם ישראל הכפוף לתורה, פסוק 16 מצביע על כך שהוא לא בא אל העולם כאדם כלשהו אלא ספציפית כמי ששייך לזרע אברהם. הוא בא כיהודי.

הרקע הוא רעיון הגואל בתנ"ך (ויקרא כה 25-31; 47-55; דברים כה 5-10). יהודי הכפוף לתורה יכול היה להיקלע לצרה בכמה דרכים. אחת מהן הייתה לצבור חוב גדול שידו לא השיגה לשלם. במקרה כזה הייתה לפניו רק אפשרות אחת: למכור את עצמו לעבדות, לעבוד בשביל אדונו שש שנים ואז להשתחרר בשנה השביעית.

לאחר שמכר את עצמו לעבדות ניצבו לפניו שתי אפשרויות. הראשונה, לעבוד את אדונו שש שנים מלאות. האפשרות השנייה יכלה להתממש אם היה לו קרוב משפחה (שנקרא "גואל") שהיה מוכן לכסות את החוב שלו כדי לשחרר אותו מעבדותו מוקדם יותר. התורה דרשה שיתקיימו שלושה תנאים: ראשית, היה עליו להיות קרוב משפחה. זר לא היה יכול למלא תפקיד זה. שנית, היה עליו לשלם את מלוא המחיר הדרוש לגאולתו. היו צריכים להיות לו מספיק משאבים משלו כדי לפרוע את החובות של קרוב המשפחה שלו. ושלישית, היה צורך בנכונות מצידו לשלם את המחיר, שכן על פי התורה לא היה מחויב לעשות זאת אלא זו הייתה בחירה מרצון.

זהו ההקשר כאן. אדם שמשרת את החטא הופך להיות עבד לחטא, משועבד לו, לפיכך כל בני האדם, האנושות כולה, השתעבדו לחטא. ובייחוד העם היהודי, בשל חוסר יכולתו לשמור את התורה במלואה, נהיה משועבד לקללת התורה. כדי למלא את התנאי הראשון הנדרש מקרוב המשפחה הגואל היה על ישוע להיוולד כאדם, וביתר דיוק – כיהודי. שנית, היה צורך שיהיה מסוגל לשלם את מחיר הגאולה, שבמקרה הזה היה דם נקי מחטא. שלישית, היה צורך שירצה לשלם את המחיר, שכן התורה לא חייבה את הגואל לפדות את קרוב משפחתו אלא זו הייתה בחירה שהייתה נתונה בידיו. ואומנם, ישוע היה מוכן לשלם את המחיר. ישוע אמר: **אִישׁ לֹא נָטַל אוֹתָהּ [את נפשי] מִמֶּנִּי, אֶלָּא שָׁאֲנִי נוֹתֵן אוֹתָהּ מֵעַצְמִי** (יוחנן י 18). ישוע בחר להקריב את חייו. כך שכל פועל הגאולה שלו קשור קשר הדוק לעובדה שהיה יהודי.

ג. ישועה

הדבר השלישי שהכנסייה קיבלה מהיהודים הוא ישועה. במהלך שיחתו של ישוע עם האישה השומרנית, שדיברה על דרך משלה לישועה, הוא אמר לה: **אַתֶּם מְשַׁתְּחוּם לְמַה שְׂאִינְכֶם מְפִירִים, אֲנַחְנוּ מְשַׁתְּחוּם לְמַה שְׂאֵנוּ מְפִירִים, שְׁהָרִי הַיְשׁוּעָה מֵאֵת הַיְהוּדִים הִיא (יוחנן ד 22).**

הישועה היא מאת היהודים בשלוש דרכים. ראשית, ההבטחה לישועה באמצעות המשיח ניתנה ליהודים. שנית, לשם מימוש תוכנית הישועה נדרש שהגואל יהיה יהודי וישלם את המחיר היקר של חייו, דמו (כקורבן חלופי לפדיית כל המאמין ובראשונה, היהודים). ושלישית, הראשונים שהכריזו על הישועה היו יהודים.

ד. רעיון הקהילה המקומית

הדבר הרביעי שהכנסייה קיבלה מהיהודים הוא רעיון הקהילה המקומית. הוא צמח מהמושג היהודי של העדה, הקהל, בית הכנסת המקומי. גם למונח "זקן" (זקן עדה, זקן קהילה), שמשמש למנהיגי הכנסייה, יש מקור יהודי, שכן לעדה היהודית היו זקנים. כך שכל רעיון הקהילה המקומית הוא יהודי.

כמו כן, הטבילה הייתה טקס יהודי שרווח זמן רב לפני שהפך להיות מנהג בכנסייה. גם טקס סעודת האדון (communion) מקורו ביהודים, שכן זו גרסה מקוצרת של ליל הסדר. ישוע הכניס את שני היסודות הראשיים של הפסח, המצה והיין, לחיי הקהילה-הכנסייה כדי שעדת המאמינים תקיים מנהג זה עד שיבתו.

אם כן, הכנסייה קיבלה מהיהודים את שלושת הדברים הבאים: הקהילה המקומית, הטבילה וסעודת האדון, שלכולם יש שורשים יהודיים.

ה. ברכות רוחניות

הדבר החמישי שקיבלה הכנסייה מהיהודים הוא ברכות רוחניות. זה עולה בבירור מהפסוקים הבאים.

1) רומים טו 27

הֵם רָאוּ זֹאת לְנֶכּוֹן וְזוֹהִי חוֹבַתֶם כְּלִפְיָהֶם; שֶׁכֵּן אִם הֲגוּיִם שֶׁתְּפוּ בְּדִבְרֵים הַרוּחָנִיִּים שֶׁלָּהֶם, עֲלֵיהֶם גַּם לְסַיֵּעַ לָהֶם בְּדִבְרֵים חֲמָרִיִּים.

פסוק זה מציין במפורש שהמאמינים הגויים נהיו לשותפים בברכות הרוחניות של היהודים.

2) אפסים ב 11-16, ג 5-6

משמעות הדבר מפורטת בשני חלקים באיגרת אל האפסים.

ראשית, אפסים ב 11-16: על כן זכרו אתם מה היה בעבר, אתם, הגוים מבחינה גופנית, הנקראים "ערלים" כפי הנקראים "נמולים", אשר מילתם בכשר ומעשה ידים היא. באותה עת הייתם בלי משיח, זרים לעדת ישראל ונכרים לבריתות ההבטחה, מחסרי תקנה וללא אלהים בעולם. אבל כעת, במשיח ישוע, אתם הרחוקים בעבר, נהייתם קרובים על-ידי דם המשיח. הן הוא שלומנו; הוא עשה את השנים לאחד והרס בבשרו את מחצת האיבה. הוא בטל את תורת המצוות שבחוקים, כדי לברא בו עצמו את השנים לאדם חדש אחד ובכך לעשות שלום, וכדי שנגוף אחד ירצה את שניהם לאלהים על-ידי הצלב, בהמיתו בו את האיבה.

החלק השני הוא ג 5-6: הסוד אשר בדורות הקודמים לא נודע לבני אדם, כמו שנגלה כעת לשליסיו ולנביאיו הקדושים, בדרך הרוח – שיהיו הגוים שתפי נחלה, שתפי גוף ושתפי ההבטחה במשיח ישוע על-ידי הבשורה.

קטעים אלה מצביעים על כך שאלוהים כרת עם ישראל ארבע בריתות שלא התממשו עדיין במלואן, שהן בריתות בלתי מותנות ונצחיות.¹ אלוהים נותן את כל ברכותיו הרוחניות באמצעות ארבע בריתות אלה. הם גם מציינים שאלוהים כרת ברית אחרת, ברית משה (ברית סיני), שהייתה תורת המצוות שבחוקים (ב 15). אחת מהסיבות הרבות לברית האחרת הזאת, הזמנית, הייתה לשמש כמחיצה שתרחיק את הגויים מהזכות ליהנות מברכות רוחניות יהודיות. ישוע, במותו, הרס את מחצת האיבה. כעת, באמצעות אמונה בו, גויים יכולים להתחיל ליהנות מהברכות הרוחניות של הבריתות היהודיות האלה. הם לא נהיו מי שלוקחים ומשתלטים, אלא שותפים (ג 6). ברכות הישועה, השתכנות רוח הקודש במאמין, השגחה, אהבה אבהית ותפילות שנענות הן כולן ברכות רוחניות יהודיות שהמאמינים הגויים נעשו שותפים להן.

II. המחיר ששילמה הכנסייה על שמנעה מהיהודים את הבשורה

הפצת הבשורה המשיחית ליהודים פסקה במאה הרביעית.² מספר היהודים שהאמינו בישוע החל להצטמצם עד שהם נעלמו מההיסטוריה של גוף המשיח. רק במאה ה-19 שב מספרם וגדל בקצב יחסית מהיר.

העובדה שהכנסייה לא הפיצה את הבשורה ליהודים הובילה לארבע בעיות גדולות: הכנסייה איבדה את האיזון שלה, איבדה את ברכות אלוהים, איבדה אחדות דוקטרינרית ואיבדה את הטוהר הדוקטרינרי שלה.

¹ ראה "שמונה הבריתות שבכתבי הקודש", שיעור 4 מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום ב"תלמידות: בוא וראה", בתוך אתר "אריאל ישראל".

² ראה ד"ר ארנולד פרוכטנבאום, The Remnant of Israel: The History, Theology, and Philosophy of the Messianic Jewish Community, 2011, Ariel Ministries, USA.

א. הכנסייה איבדה את האיזון

אפסים ב 11-16 מלמד שהכנסייה קיבלה מהיהודים ברכות רוחניות, ובנוסף מתייחס גם לרעיון האדם החדש האחד – גוף המשיח. שאול מסביר שהמשיח עשה את השנים לאחד והרס בבשרו את מחצת האיבה. הוא בטל את תורת המצוות שבחקים, כדי לברא בו עצמו את השנים לאדם חדש אחד. האדם החדש האחד הזה מורכב ממאמינים יהודים וגויים גם יחד (פסוק 15). כדי לשמור על האיזון הנכון, יש צורך שיהיו בגוף המשיח מאמינים יהודים וגויים גם יחד, מאוחדים בגוף אחד, בקהילה אחת.

אבל, מכיוון שהכנסייה דחתה את היהודים ומנעה מהם את הבשורה, היא איבדה את האיזון הנכון. פילוגים רבים ומחלוקות סביב דוקטרינות נוצרו מפני שלא היו בכנסייה מאמינים יהודים שיהוו גורם מתקן.

ב. הכנסייה איבדה את ברכות האלוהים

דבר נוסף שהכנסייה איבדה משום שמנעה את הבשורה מהיהודים הן ברכותיו של אלוהים.

1) עיקרון הברית: בראשית יב 3

ואברכה, מברכיך, ומקללך, אאר.

אחת הדרכים לקלל את היהודים היא למנוע מהם לשמוע את אמת בשורת הישועה דרך ישוע. מי שעמדתם מתנגדת להפצת הבשורה בקרב היהודים, או מי שאינם פועלים להפצתה, מונעים באופן אוטומטי מעצמם ומהכנסייה ברכות מאלוהים.

2) התממשות הברית

הרחקת הבשורה מהיהודים הייתה דרך להתרברב ולהתנשא על היהודים, הענפים הכרותים. שאול הזהיר ברומים יא 13-29 את הגויים, שהם הענפים המורכבים מזית-הבר, לא להתנשא על הענפים המקוריים, היהודיים, שנגזמו. ואם נכרתו כמה ענפים מעץ הזית, ואפה, זית-בר, הרכבת במקומם ושתפת בשרש העץ ובלשדו, אזי אל תתנשא על הענפים. אם תתנשא, דע לך שלא אפה נושא את השרש, אלא השרש נושא אותך (פס' 17-18).

אבל כאשר מאמינים גויים אימצו גישה מתנשאת, באומרם שהיהודים לא יכולים להיוושע, הם בעצם התחילו להתנשא על הענפים היהודיים.

ההתפארות הזו לובשת מגוון צורות. אחת מהעיקריות שבהן היא התאולוגיה השיטתית הנקראת "תאולוגיית הבריתות" (Covenant Theology). קיימים שלושה זרמים ראשיים

בתאולוגיה זו: Covenant Amillennial, Covenant Postmillennial, Covenant -i Premillennial. כל אלה רואים במידה זו או אחרת בכנסייה את "עם ישראל החדש". הם

טוענים שחלק מההבטחות שאלוהים נתן לישראל לא יתקיימו בעם ישראל הממשי, הארצי, אלא רק בכנסייה. התאולוגיה הזו, שמייחסת לעצמה את הברכות היהודיות בעודה משאירה את היהודים עם הקללות, אשמה בהתנשאות על הענפים, וזה בדיוק מה שהאיגרת אל הרומים מתרה מפניו.

האיגרת אל הרומים, שהיא החיבור התאולוגי-שיטתי הראשון, מפרטת את נושאי האמונה המשיחית בהתייחסה אליהם מזוויות הדוקטרינה וההלכה (היישום). בשמונת הפרקים הראשונים דן שאול בתאולוגיה של צדקת האל. הוא מראה שצדקתו של אלוהים נגלתה כנגד כל עוולתם ורשעתם של בני האדם, ושכל בני האדם, יהודים וגויים כאחד, לא הצליחו להשיג את צדקת האלוהים. מאחר שהאדם אינו מסוגל להשיג את צדקת האלוהים בכוחות עצמו, אלוהים עשה את הצעד הנחוץ והוא נותן לאדם צדקה באמצעות בנו, המשיח.

בפועל הישועה נגלים שלושה היבטים של הצדקה האלוהית. ההיבט שהתרחש בעבר הוא ההצדקה; כאשר אדם מאמין במשיחיותו של ישוע, הוא מוצדק מחטא אחת ולתמיד. ההיבט העכשווי הוא ההתקדשות; רוח הקודש שוכנת בנו כעת ומשנה אותנו אט אט, יותר ויותר, לדמות בן האלוהים. ההיבט העתידי של הישועה על ידי אלוהים היא ההתפארות בכבודו; בבוא היום נתפאר בכבודו ונהיה כמוהו.

לאור הדיון התאולוגי שלו על צדקת האלוהים בפרקים א-ח, שאול מתייחס בפרקים יב-טז ליישומה ולהשפעתה בחיים. הוא מראה איך יש לבטא את צדקת האלוהים בהתנסות היום יומית. האיגרת אל הרומים היא הספר שבו מוסברים על הצד הטוב ביותר גם הדוקטרינה וגם ההלכה, הביטוי המעשי של צדקת האלוהים.

בין הניתוח התאולוגי של צדקת האלוהים בפרקים א-ח, והביטוי המעשי של צדקת האלוהים בפרקים יב-טז, שאול מתייחס בפרקים ט-יא לסוגיה של ישראל ואיך צדקת האלוהים מתבטאת ביחסיו עם עם ישראל בעבר, בהווה ובעתיד. בנוגע לעבר, דחייתו של עם ישראל את ישוע לא "תפסה את אלוהים בלתי מוכן" (בפרק ט); זה היה חלק מהתוכנית שלו. בנוגע להווה, אלוהים מתייחס ליהודים כאל פרטים, כך שכל מי שקורא בשם ישוע – יהודי או גוי – ייושע (בפרק י). ואז הוא מתייחס להווה ולעתיד בפרק יא. בהווה, גם כיום, קיימת שארית בקרב היהודים על פי בחירה של חסד. ישנם יהודים שמאמינים ונושעים והם השארית מישראל, עם ישראל האמיתי של אלוהים. בנוגע לעתיד, יבוא יום שבו יִכָּנַס מְלֹא הַגּוֹיִם (יא 25), ואז כל ישראל ייושעו. כך ששאול דן בתאולוגיה של עם ישראל (אפשר לקרוא לה Israelology) בין דיוניו על התאולוגיה של צדקת האלוהים והביטוי המעשי שלה.

3) היהודי חייב להיות במרכז ההבנה התאולוגית

הנקודה ברורה: היהודי חייב להיות במרכז ההבנה התאולוגית של כל מאמין. ודווקא בתחום הזה נכשלו הכנסיות הדוגלות ב-Covenant Theology כולל Replacement Theology, שכן הן מבלבלות בין ישראל לכנסייה.

לעומת זאת, בשל התפקיד שיש לעם ישראל לפי תפיסת תאולוגיית "העידנים" (Dispensational Theology)³ קיימת תחושת דחיפות בנוגע להפצת הבשורה ליהודים. זו הסיבה לכך שרוב הארגונים המתמקדים בבישור ליהודים בחו"ל נתמכים על ידי הדוגלים בתפיסה זו ולא על ידי הדוגלים ב"תאולוגיית ההחלפה".

היחס לבישור ליהודים הופך להיות קנה מידה שלפיו נשפטת התאולוגיה של המאמינים הגויים: **בְּפְרוֹתֵיהֶם תְּפִירוּ אוֹתָם**. מי שמבלבלים בין ישראל והכנסייה וסבורים שכל תוכניתו של אלוהים מסתכמת בכנסייה, אינם מבשרים ליהודים.

תאולוגיה מכל סוג שהוא שאינה מכריזה את הבשורה ליהודים מצביעה על כך שהיא אשמה בהתנשאות על פני הענפים שנכרתו. ומי שמתנשא על הענפים הכרותים לא יקבל ברכות מסוימות מאלוהים.

ג. הכנסייה איבדה את אחדותה הדוקטרינרית

הדבר השלישי שהכנסייה איבדה הוא האחדות הדוקטרינרית שלה. כנסיות רבות התפלגו עקב סוגיות שניתן היה לברר ולפתור אילו פשוט הייתה להם נקודת המבט היהודית.

1) סוגיית הטבילה

לדוגמה, הכנסייה התפלגה בנוגע לסוגיית הטבילה. נוצרו מחלוקות בקשר לאופן הטבילה: האם יש לטבול על ידי השקעה-טבילה מלאה של הגוף כולו בתוך המים, או על ידי התזת מים או יציקת מים? התשובה היא: רק על ידי טבילה של הגוף במלואו בתוך המים. יש לזכור שהטבילה במים לטהרה הייתה מנהג יהודי שרווח זמן רב לפני שהיה למנהג בקהילות המשיח. אילו היו בקהילות מאמינים יהודים שאותם יכלו לשאול "באיזה אופן יהודים נהגו לטבול?", הם היו יכולים לענות "אנחנו תמיד עשינו זאת בהשקעת כל הגוף בתוך המים". יתרה מכך, מה לגבי טבילת תינוקות? היהודים לא טובלים תינוקות. הטבילה המלאה במים נועדה לאלה שבוגרים מספיק כדי להחליט החלטות.

³ ראה "תולדות יחסיו של אלוהים עם האנושות", שיעור 5 מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום ב"תלמידות: בוא וראה", בתוך אתר "אריאל ישראל".

הטבילה היא תחום מרכזי אחד שהכנסייה התפלגה בגלל מחלוקת לגביו ואיבדה את האחדות הדוקטרינרית שלה. סוגיה זו יכולה להיפתר אילו המאמינים היהודים לא היו נעלמים מהכנסייה.

(2) סוגיית סעודת האדון

דוגמה נוספת היא סוגיית סעודת האדון (Communion). כנסיות התפלגו בגלל הרעיון שלפיו הלחם והיין הופכים להיות גופו ודמו של המשיח. אבל הן היו יכולות לשאול את המאמינים היהודים על משמעות הדבר, והיהודים היו יכולים להצביע על כך שמדובר בחלק מסעודת הפסח, ושישוע לקח את שני המרכיבים הראשיים של הפסח, המצה וכוס היין, והצביע על ההקבלה בינם לבין גופו ודמו.

מילת המפתח בפסח היא "לזכר". זה מה שישוע הדגיש: לעשות זאת לזכרו. זו משמעותה של סעודת האדון; המצה-החלה או היין אינם הופכים לגופו ולדמו של המשיח.

(3) א-מיליניאליזם (Amillennialism)

דוגמה שלישית לאופן שבו הכנסייה איבדה את אחדותה הדוקטרינרית היא תורת הא-מיליניאליזם, הטוענת שאומנם המשיח יחזור ביום מן הימים, אבל הוא לא יכונן שום מלכות ממשית בארץ. לפי גישה זו לא תתקיים מלכות אלף שנים של ישוע עלי אדמות. מאמין יהודי היה יכול לומר "אם טוענים זאת, למעשה מערערים על משיחיותו". לדוגמה, אם ישוע לא היה נולד לבתולה, הרי שאינו המשיח מפני שזהו אחד מהמאפיינים המצביעים על כך שהוא המשיח. או, אם ישוע לא היה נולד בבית לחם, הרי שאינו המשיח מפני שזהו חלק מהמאפיינים של המשיח. או, אם ישוע לא היה מת באופן שמתואר במזמור תהילים כב ובישעיהו נג, הרי שאינו המשיח מפני שזהו חלק מהמאפיינים של המשיח. באותו אופן, אם ישוע לא יחזור במטרה לכונן ממלכה ממשית עלי אדמות הרי ששוב, הוא אינו המשיח, חד וחלק, כי גם זה חלק ממאפייניו כמשיח.

(4) הקפדה יתרה על החוק היבש (לגליזם)

הכנסייה איבדה את אחדותה הדוקטרינרית גם סביב סוגיות שנוצרו בגלל גישות לגליסטיות. כנסיות התפצלו בגלל ויכוחים על נושאים כמו: איזה חלק מהתורה יש לשמור ומה לא לשמור, מה היא השבת, האם מותר או אסור לשתות יין או לרקוד ועוד. שוב, איש לא שאל את המאמין היהודי "מה משמעותם של הדברים האלה בהקשר היהודי שבו נכתבו כתבי הקודש?"

ד. הכנסייה איבדה את הטוהר הדוקטרינרי שלה

הדבר הרביעי שאיבדה הכנסייה מכיוון שמנעה את הבשורה מהיהודים הוא הטוהר הדוקטרינרי שלה.

1) דרך דוקטרינות שגויות

אחת מהדרכים שהכנסייה איבדה את הטוהר הדוקטרינרי שלה היא על ידי דוקטרינות שגויות כמו זו של הקתוליות, שהכניסה את סוגיית הפסלים ומנהגים כמו כריעת ברך והצטלבות לפני פסלים של ישוע, מרים-מריה, יוסף והקדושים. מאחר שהגויים מנעו את הפצת בשורת האמת בין היהודים זמן מספיק ארוך כך שהיהודים נעלמו מהכנסייה, הם לא ראו כל פסול בהכנסת הפסלים האלה ובהשתחויה להם. שום מאמין יהודי לא היה מרשה עיוות כזה של האמת. הבעיות של הקתוליות וכל תורות השקר שנלוו אליה יכלו להימנע אילו היו בכנסייה יהודים.

2) דרך ליברליזם

דרך נוספת שבה הכנסייה איבדה את הטוהר הדוקטרינרי שלה היא על ידי ליברליזם. הליברליזם החל להתפשט בכנסיות בתחילת המאה ה-20 כאשר מטיפים החלו לכפור בדוקטרינות יסוד כמו לידת המשיח מבתולה, השראת רוח הקודש על כתיבת כתבי הקודש ותקומת ישוע באופן ממשי. גם זה קרה מפני שלא היו עוד יהודים בכנסייה שירסנו תורות שקר שכאלה. אילו מטיף היה עומד על הבמה ואומר שישוע לא נולד מבתולה, מאמין יהודי לא היה מקבל זאת כי זהו חלק ממאפייניו כמשיח. אם הוא היה מכחיש שישוע קם לתחייה, שום מאמין יהודי לא היה מקבל זאת כי גם זה חלק ממה שמזהה אותו כמשיח. יתרה מכך, אם היה מתחיל להתכחש לעובדה שהכתובים נכתבו בהשראת רוח הקודש, המאמינים היהודים שהתנ"ך יקר לליבם ושיודעים שדם יהודי רב נשפך על שמירת התורה פשוט לא היו מקבלים זאת. וכך איבדה הכנסייה גם את הטוהר הדוקטרינרי שלה מכיוון שמנעה מיהודים לשמוע את בשורת האמת.

III. האחריות שיש לכנסייה כלפי היהודים

קיימים לפחות שלושה היבטים לאחריות שיש לכנסייה כלפי היהודים: להפיץ את הבשורה בקרב העם היהודי, לתמוך בו חומרית ולהתפלל בעדו.

א. הפצת הבשורה לעם היהודי

ההיבט הראשון הוא בתחום הבישור: יש לכנסייה אחריות להכריז את הבשורה תחילה ליהודי.

1) העיקרון להכרזת הבשורה: רומים א 16

אינני בוש בבשורת המשיח, שְהָרִי הַיָּהוּדִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת כָּל מִי שְׁמַאֲמִין, אֶת הַיְהוּדִי בְּרֵאשׁוֹנָה וְגַם אֶת הַלֹּא־יְהוּדִי.

פסוק זה מספק את העיקרון להפצת הבשורה: בכל פעם שהבשורה מופצת, בכל אמצעי שהוא, עליה להגיע בראשונה ליהודי. ביוונית האמירה שְהָרִי הַיָּהוּדִים... מנוסחת בזמן הווה ומדגישה שמדובר בפעולה מתמשכת. הבשורה היא כוח האלוהים להושיע את כל מי שמאמין, והיא כוח האלוהים להושיע את היהודי בראשונה. אם מנסים לפרש את הפסוק הזה, כפי שרבים כל כך עשו, כאילו משמעותו פשוט ש"הבשורה הייתה ליהודי לראשונה, אבל כבר לא", אזי משמעות הפסוק הזה חייבת להיות "הבשורה הייתה (בעבר) כוח האלוהים להושיע אבל חדלה להיות כזו". אם הבשורה היא תמיד, באופן מתמשך, כוח האלוהים להושיע, הרי שהיא תמיד נועדה ליהודי בראשונה, וגם ללא־יהודי.

2) העיקרון תקף לכולם

העיקרון הזה תקף ללא קשר לשיטת הבישור – בין אם היא אישית, או הפצה מדלת לדלת, או ברדיו, בטלוויזיה, פרסום בעיתונות וכדומה. הוא תקף הן לבישור אקטיבי על ידי המבשרים והן לבישור פאסיבי על ידי תמיכה במבשרים. יש להכריז את הבשורה ליהודי תחילה. היו מי שאמרו, "יפה שהמבשרים של ארגון 'אריאל' פועלים בהתאם לעיקרון הזה שהרי הם עוסקים במשרה מלאה בהפצת הבשורה ליהודים, אבל האם הוא באמת תקף למי שנקרא לנסוע לבשר במקום אחר, כמו סין, יפן, לאינדיאנים האמריקאים, לטיוואן, אפריקה, אוסטרליה, ניו זילנד? האם הוא באמת תקף במקרים האלה?"

שאל עונה על כך ברומים יא 13-14: **אֲלֵיכֶם הַגּוֹיִם אֲנִי מְדַבֵּר; בְּהִיּוֹתִי אֲנִי שְׁלִיחַ לַגּוֹיִם מְכַבֵּד אֲנִי אֶת שְׂרֹוֹתַי, בְּתַקְוָה לְעוֹרֵר קִנְאָה בְּבָנֵי עַמִּי וְלְהוֹשִׁיעַ כְּמָה מֵהֶם.**

שאל מצביע כאן על עצמו כעל מי שלא נקרא ללכת אל היהודים. הוא נקרא להיות שליח לגויים, בעוד ששמעון פטרוס היה השליח ליהודים. ובכל זאת, בד בבד עם תפקידו של שאל להיות שליח לגויים, הוא לא שכח אף פעם את העיקרון של רומים א 16. בכל מקום שאליו הגיע, הוא הלך תחילה ליהודים.

3) העיקרון בפעולה

מעשיו של שאל המתוארים בספר מעשי השליחים מראים כיצד העיקרון הזה מיושם בפועל, החל מפרק יג 2-3: **בְּעֵת שֶׁעָבְדוּ אֶת יְהוָה וְצָמוּ אֶמְרָה רוּחַ הַקִּדְּשׁ: "הַבְּדִילוּ לִי אֶת בְּרֵנְבָא וְאֶת שְׂאוֹל לְעִבּוֹדָה אֲשֶׁר קָרָאתִי אוֹתָם אֵלַיָּה". לְאַחַר שֶׁצָּמוּ וְהִתְפַּלְלוּ סָמְכוּ אֶת יְדֵיהֶם עָלֵיהֶם וְשָׁלְחוּ אוֹתָם.**

במעשי השליחים פרק ט מסופר ששאלו הוסמך לשמש כשליח לגויים, אבל רק בפרק יג הוא נשלח על ידי קהילת אנטיוכיה לעשות זאת. עכשיו השליח לגויים יוצא אל הגויים, אבל הוא תמיד הולך תחילה ליהודים.

יג 5: הם באו אל סלמיס והשמיעו את דבר אלהים בבתי הכנסת; גם יוחנן היה עוזר על ידם.

פסוק 14: מפרגי המשיכו בדרךם והגיעו אל אנטיוכיה אשר בפיסידיה, ובשבת נכנסו לבית הכנסת וישבו.

יד 1: באיקוניון נכנסו וחדיו לבית הכנסת ודברו באופן כזה שעם רב מן היהודים ומן הגויים האמינו.

12-13: משם אל פיליפי, עיר בחבל הראשון של מקדוניה ומושבה רומית. בעיר הזאת היינו כמה ימים. ביום השבת יצאנו דרך שער העיר אל שפת נהר, אל מקום שחשבנוהו למקום תפלה, וישבנו ודברנו אל הנשים הנאספות.

היה זה מקום בו התאספו לשם תפילה בשבתות, מכאן שהנשים הנאספות היו יהודיות. שאלו הגיע לפיליפי, אבל עדת היהודים בפיליפי הייתה קטנה מכדי שיהיה לה בית כנסת, ולא היה ביכולתו ללכת תחילה לבית הכנסת כדי לדבר שם על ישוע. כאשר במקום מסוים לא היו מספיק יהודים שיממנו בית כנסת, הכלל היהודי היה לערוך תפילות שבת ליד גוף מים. שאלו המתין ליום השבת, הלך למקום שבו ידע שהיהודים יתאספו, וקיים את המצווה להכריז את הבשורה ליהודים תחילה.

דוגמה נוספת שמראה את יישום העיקרון מרומים א 16 מופיעה במעשי השליחים יז 1-2: הם עברו דרך אמפיפוליס ואפולוניה והגיעו אל תסלוניקי, מקום שהיה בו בית כנסת. כמנהגו נכנסו לשאול אליהם ושלוש שבתות דרשו לפנייהם מתוך הכתובים.

יז 10: בלילה מהרו האחים לשלח את שאול ואת סילא לבראה, וכשאלה הגיעו לשם נכנסו לבית הכנסת.

יז 16-17: כאשר שאול חפה להם באתונה ראה את העיר מלאה אלילים ורוחו נסערה בקרבם והניעה בקרבם. הוא דבר בבית הכנסת עם היהודים ועם יראי האלהים...

כאשר שאול בא לאתונה וראה את העיר מלאה בעבודת אלילים, רוחו נסערה בקרבם והניעה אותו לדבר על ישוע עם אלה שסגדו לאלילים. אבל עובדי האלילים האלה לא היו יהודים, שכן באותה תקופה האלילות כבר חדלה להיות בעיה בקרב היהודים. הגויים של אתונה סגדו לאלילים, והוא חש צורך לספר להם על הבשורה. אבל היה צורך לפעול לפי העיקרון של רומים א 16, לפיכך הוא הלך תחילה לבית הכנסת (פסוק 17), ואז הלך ליוונים (פסוק 18).

במעשי השליחים יח 1, 4, 19 נאמר: אַחְרֵי כֵן יָצָא שְׂאוּל מֵאַתְוֹנָה וּבָא אֶל קוֹרִינְתוֹס... וּמִדֵּי שַׁבָּת דָּבַר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁכַנְעַ הֵן יְהוּדִים וְהֵן יוֹנִים... הֵם בָּאוּ לְאַפְּסוֹס וְשָׁם עָזַב אֶת פְּרִיִּסְקִילָה וְעַקְוִילָס. הוּא נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְדָבַר עִם הַיְהוּדִים.

יט 1: בְּעֵת שֶׁאֲשָׂאוּל הָיָה בְּקוֹרִינְתוֹס עָבַר שְׂאוּל בְּאֲזוֹרִים הַעֲלִיזוֹנִים וְהִגִּיעַ אֶל אַפְּסוֹס.

בפסוק 8 נאמר: הוּא נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְדָבַר בְּאֲמֹץ לֵב. בְּמִשְׁךְ שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים טָעַן וְשָׁכַנְעַ בְּעֵבֶן מְלָכִית אֱלֵהִים.

ולבסוף, בפרק כח 17: אַחְרֵי שְׁלוֹשָׁה יָמִים הִזְמִין שְׂאוּל אֶת רֵאשֵׁי הַיְהוּדִים... מאחר ששאוּל היה נתון במעצר מאז בואו לרומא הוא לא יכול היה ללכת לבית הכנסת, לפיכך מילא אחר ההנחיה מרומים א 16 בכך שהזמין אליו את היהודים כדי להכריז את הבשורה ליהודי בראשונה.

רומים א 16 הוא העיקרון; רומים יא 13-14 מלמד שהעיקרון תקף לכולם; וספר מעשי השליחים מראה את העיקרון מיושם. הבשורה תמיד צריכה להיות מושמעת תחילה ליהודי, הן כאשר מבשרים באופן אקטיבי, כפי שראינו בספר מעשי השליחים, אך גם בבישור פאסיבי, על ידי תמיכה באנשים שמבשרים בפועל.

ב. תרומות חומריות

האספקט השני של האחריות שיש לכנסייה כלפי היהודי הוא סיוע בדברים חומריים, ובייחוד ליהודים שמאמינים בישוע. ברומים טו 25-27 נאמר: אִוְלָם כָּעֵת אֲנִי עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם לְעֲזֹרַת הַקְּדוֹשִׁים, כִּי מְקֻדְוֵינָה וְאַכְיָהָ רָאוּ לְנַכּוֹן לְתָרֵם תְּרוּמָה לְעֲנֵי הַקְּדוֹשִׁים. הֵם רָאוּ זֹאת לְנַכּוֹן וְזוּהִי חוֹבְתָם כְּלִפְיָהֶם; שָׁכֵן אִם הִגִּיעוּ שִׁתְּפוּ בַדְּבָרִים הַרוּחָנִיִּים שְׁלָהֶם, עֲלֵיהֶם גַּם לְסִיעַ לָהֶם בַּדְּבָרִים חֲמָרִיִּים.

קטע זה מלמד שמאחר שהגויים שותפו בברכות הרוחניות של היהודים, הגויים נושאים חוב כלפי היהודים. הדרך שבה המאמינים הגויים משלמים את חובם היא לעזור לצרכים החומריים של המאמינים היהודים. זה כולל גם תמיכה כספית בארגונים שמבשרים ליהודים. זוהי דוגמה טובה של בישור פאסיבי ליהודי בראשונה. למאמינים הגויים יש מחויבות לסייע למאמינים יהודים ולארגונים שמבשרים ליהודים בתרומות ובדברים חומריים.

ג. להתפלל בעד העם היהודי

האספקט השלישי של האחריות שיש לכנסייה כלפי העם היהודי הוא להתפלל בעדם. כאמור בתהילים קכב 6: שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם! שְׁלִיחוּ אֲהַבְיָהּ.

פסוק זה פותח בציווי: שאלו, כלומר בקשו, התפללו, למען שלום ירושלים. ולאלה שמתפללים למען שלום ירושלים מובטחות ברכות שלא ניתן לקבל בשום דרך אחרת. אלה שמתפללים

למען ירושלים יבורכו על ידי אלוהים בהתאם לעיקרון המוצג בברית עם אברהם: **וְאֶבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאָר** (בראשית יב 3).

לפי הנבואות, שלום ירושלים קשור לחזרתו של ישוע. התנאי המקדים האחד לשיבת המשיח הוא ישועת עם ישראל, כעם. הדרך להתפלל למען שלום ירושלים היא להתפלל לישועת העם היהודי. בישיבתו סב 2-1 נאמר: **לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחְשָׁה וְלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֶשְׁקוּט עַד-יֵצֵא כְּנֹגַה צְדָקָה וְיִשׁוּעָתָה כְּלִפְיֵד יִבְעָר. וְרָאוּ גוֹיִם צְדָקָה וְכָל-מְלָכִים כְּבוֹדָה וְקָרָא לָהּ שֵׁם חֲדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ.**

בהקשר הכללי הקודם לפסוקים אלה ניתנו לישיעה התגלויות של תפארתה העתידית של ירושלים כעיר שנושעה וכבירתה של אומה שנושעה (ראה פרק ס). בגלל הנבואה הזאת ישעיהו אומר כעת שהוא יתפלל, וימשיך להתפלל ולא יחשה, עד שזה יקרה.

בהמשך, בפסוקים 6-7, הוא מוסיף: **עַל-חֹמֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שְׁמֵרִים כָּל-הַיּוֹם וְכָל-הַלַּיְלָה תִּמְיֵד לֹא יִחָשׂוּ הַמַּזְכְּרִים אֶת-יְהוָה אֵל-דָּמִי לְכֶם. וְאֵל-תִּתְּנוּ דָּמִי לוֹ עַד-יְכוֹנֵן וְעַד-יִשִּׁים אֶת-יְרוּשָׁלַם תְּהִלָּה בְּאָרֶץ.**

משני הפסוקים האלה עולה שאלוהים הפקיד שומרים (מלאכים) על חומות ירושלים. תפקידם הוא להזכיר תמיד לאלוהים את הבטחתו להפוך את ירושלים למרכז העולם ולעיר שנושעה. לא רק ישעיהו מתפלל, אלא גם מלאכים מתפללים למען ישועת ישראל.

דוגמה נוספת מהברית החדשה היא רומים י 1: **אֲחִי, מְשַׁאֲלֶת לְבִי וּתְפִלָּתִי לְאֵלֵהֶם – שִׁינָשְׁעוּ.** התפילה של שאול כללה, בין היתר, בקשה לישועת העם היהודי.

זו האחריות השלישית שיש לכנסייה כלפי היהודים: להתפלל למען ישועת העם היהודי.